

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc

Évszámok:

1848:

március 11: prágai forradalom
március 13: bécsi forradalom
március 15: pesti forradalom
március 17: Batthyány kinevezése
március 25: a zágrábi petíció
április 11: áprilisi törvények szentesítése → V. Ferdinánd által
május 15: a szerbek karlócai gyűlése
június 6: délvidéki szerb felkelés
szeptember 16: az Országos Honvédelmi Bizottmány [OHB] megalakulása → elnöke: Kossuth Lajos
szeptember 29: pákozdai csata → Móga János győz; Jellasics horvát bán veszít
október 6: második bécsi felkelés
október 28: a második bécsi felkelés leverése → Windischgrätz által
október 30: schwecháti csata → Windischgrätz győz
november 17: Puchner Antal bevonul Kolozsvárra → Erdély osztrák főparancsnoka
december 2: Ferenc József trónralépte
december 30: móri ütközet → Perczel Mór veszít; Windischgrätz győz

1849:

január 5: Buda eleste
január 5: váci nyilatkozat → Görgey Artúr által
február 9: csata Piskinél → Bem József győz
↳ Erdély magyar főparancsnoka
február 26: kápolnai csata → Dembiński veszít; Windischgrätz győz
március 4: olmützi alkotmány → Ferenc József által
március 11: Nagyszeben visszavétele → Bem József által
április 2: hatvani csata → Windischgrätz veszít
április 4: tápióbicskei csata → Windischgrätz veszít
április 6: isaszegi csata → Windischgrätz veszít
április 10: váci csata → Windischgrätz veszít
április 14: Függelenségi Nyilatkozat → Kossuth Lajos köti meg
április 19: nagysallói csata → Damjanich János győz; Windischgrätz veszít
április 22: komáromi csata → Windischgrätz veszít
május 21: Buda visszavétele → Hentzi védte
május 21: varsói találkozó → Ferenc József által
július 28: a nemzetiségi törvény
augusztus 2: szegedi vereség → Dembiński veszít; Haynau győz
augusztus 9: temesvári csata → Bem József döntő veresége; Haynau győz
augusztus 11: Kossuth lemondása
augusztus 13: világosi fegyverletétel → Görgey Artúr által
október 5: Komárom feladása → Klapka György védte
október 6: aradi vértanúk kivégzése → Haynau parancsára

↳ Aulich Lajos, Damjanich János, Dessewffy Arisztid, Kiss Ernő, Knezić Károly, Lahner György, Lázár Vilmos, Leiningen-Westerburg Károly, Nagysándor József, Poeltenberg Ernő, Schweidel József, Török Ignác, Vécsey Károly

+személyek:

1. Az első felelős magyar kormány miniszterei:
 - Batthyány Lajos → miniszterelnök
 - Deák Ferenc → igazságügyi miniszter
 - Eötvös József → oktatásügyi miniszter
 - Esterházy Pál → külügyminiszter
 - Klauzál Gábor → földművelési és iparügyi miniszter
 - Kossuth Lajos → pénzügyminiszter
 - Mészáros Lázár → hadügyminiszter
 - Széchenyi István → közlekedési és közmunkaügyi miniszter
 - Szemere Bertalan → belügyminiszter; a második felelős magyar kormány elnöke
2. Egyéb:
 - +Görgey Artúr → branyiszkói áttörés, tavaszi hadjárat vezetése
 - +Kossuth Lajos → 1848-as forradalmi indítvány, '49 áprilisától kormányzó, Görgey kinevezése
 - Rottenbiller Leopold → A Közbátorsági Választmány elnöke

+lehetséges kiskérdések:

Kossuth indítványa (48.03.03.): alkotmányt Ausztria népeinek, felelős kormányt

A Pesti intézkedések (48.03.15.): magyar színek a hivatalosak; nemzetőrség (1500 fő); vidék csatlakozása, Országgyűlés Pestre hívása (de Pozsonyban marad)

Etnikai mozgalmak: horvátok, szervek, szlovákok, románok (arányos OGY-i részvételt, román hivatalos nyelv legyen; Román Nemzeti Komité létrehozása)

Délvidéki szerb felkelés (48.06.06.): Jellasics kiáll a szerb érdekek mellett = a szabor diktátorra választja, jún. 11: az OGY önálló magyar hadseregről dönt

A szeptemberi fordulat – '48 nyara: Bécs előkészül (Jellasics utasítása, Itáliai mozgalom leverése), a kormány bomlik

A második támadás előkészületei: Erdély bevétele (nov. 17), koncentrált támadás; trónváltás (dec. 2)

A váci nyilatkozat: Görgey a szentesített törvényekért küzd, az OHB-t nem ismeri el, 48-as alapon tárgyalna => kudarca után északra haladva Branyiszkónál áttör

Dunántúl megszállása: katonai közigazgatási megyei biztosok, statárium, újoncozás, adóbehajtás

Olmüzi alkotmány (48.03.04.): császár főhatalma, Magyarország beillesztése a birodalomba

Bem József politikai intézkedései: amnesztia, ígéret a román jogokra, sóár leszállítása, stb.

Egri haditanács: márc. 31: Görgey a főparancsnok, hadjárat megtervezése

Függetlenségi Nyilatkozat (48.04.14.): Habsburgok trónfosztása, Magyarország független állam; kormányzó választása (Kossuth); felelős kormány visszaállítása (=> OHB megszűnése)

A Szemere-kormány politikája: mozgalmak visszaszorítása; kormányzói jogkörök korlátozása; államgépezet szétverése (nemzetőrség feloszlata, vésztörvényszékek megszüntetése, kormánybiztosok visszahívása)

A szabadságharc leverésének külső okai: osztrák támadás előkészítése (Haynau → MO), orosz intervenció (varsói találkozó)

A szabadságharc leverésének belső okai: a békepárt ki akar egyezni, csökken a támogatottság; etnikai mozgalmak (túl sok erőt lekötnek, a júl.28-ai nemzetiségi törvény elkészik)

Az október 6-ai megtorlás: aradi vértanúk és Batthyány kivégzése; börtön, átsorozások

Térkép:

